

REZULTATI JAVNE RASPRAVE
- o Prijedlogu Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za prihvati i otpremu UPP-a -
(rasprava provedena od 14. lipnja do 5. srpnja 2016.)

ČLANAK	SAŽETAK PRIMJEDBI	PRIHVaćENO - provedene izmjene Metodologije NIJE PRIHVaćENO - obrazloženje razloga neprihvćavanja ODGOVOR NA MIŠLJENJE ILI KOMENTAR
Načelne primjedbe na Prijedlog metodologije	<p>Načelno su energetske subjekti (dalje: ES) iznijeli sljedeća mišljenja i primjedbe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - navodi se da Metodologija ne daje jasnu orijentaciju ka konkurentnim tarifama te korisnicima koji trebaju sklopiti višegodišnji ugovor ne pruža sigurnost ujednačenih tarifa kroz trajanje predmetnog ugovora. - ES smatra da predložena metodologija možda neće biti efikasna u slučaju nedovoljnog zakupa kapaciteta u regulacijskom razdoblju, a zbog rezultirajućih nekompetitivnih tarifa. - ES smatra da za izračun dozvoljenog prihoda nije predviđen potencijalni utjecaj državnih/EU subvencija. - navodi se da tarife za evakuaciju (transport plina s terminala) trebaju odražavati CAPEX/OPEX troškove koji se odnose na onaj dio transportnog sustava koji je uporabom vezan uz terminal, odnosno odvojeno za svaku pojedinu fazu terminala. Osim toga, predlaže da se evaluacija Metodologije provede zajedno i sustavno s Metodologijom utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina. - ističe se nepoznanica tretiranja troška samog FSRU broda, pri čemu se navodi da s obzirom na propisani očekivani vijek uporabe dugotrajne materijalne imovine iz kategorije postrojenja i opreme od 20 godina, u slučaju da je operator terminala za UPP vlasnik FSRU-a iznos amortizacije i prihod od reguliranih sredstava uključivali bi vrijednost FSRU-a. Osim toga, navodi se da u slučaju da se FSRU iznajmljuje, a što je i svjetska praksa, trošak FSRU-a bio bi dio priznatog OPEX-a. No, FSRU brod se može iznajmiti na 5, 10, 15 ili više godina, što direktno utiče na trošak najma FSRU-a, odnosno na OPEX, dozvoljeni prihod i iznos tarifnih stavki. Stoga ES smatra da treba raspisati jasne kriterije tretiranja troška najma FSRU-a. - predlaže se uvođenje valute EUR kao osnove za izračun tarifa za usluge LNG terminala, što je detaljno obrazloženo i potkrijepljeno dodatnom dokumentacijom, pri čemu se navodi da je usvajanje tarife u eurima uvjet bez kojeg se projekt ne može realizirati. - predlaže se odmicanje od izričaja „ugovoreni kapacitet na godišnjoj razini“, te definiranje iznosa tarifnih stavki za osnovne usluge u pojedinoj regulacijskoj godini. ES smatra da te usluge trebaju imati nižu cijenu ako su ugovorene u okviru godišnje ili višegodišnje aukcije, odnosno višu ako su ugovorene na mjesečnim aukcijama operatora terminala za UPP. - predlaže se definiranje tarifnih stavki za dodatne usluge (Reloading, Cargo transshipment, Bunkering services (trucks, bunker/feeder vessels)). - ukazuje se da u dokumentu nije obrađen Boil-off, a što će kod terminala koji nije u stalnom radu (base load postrojenje) predstavljati veliki trošak te se stoga predlaže definiranje istoga. - predlaže se povećanje tarifa za prekidivni kapacitet kako bi se povećala konkurentnost stalnog kapaciteta u odnosu na prekidivi. 	<p>HERA razumijeva da je snižavanje troškova zakupa kapaciteta te konkurentnost tarifa i ujednačenost istih, posebno tijekom višegodišnjih razdoblja u slučaju dugoročnog zakupa kapaciteta, od presudne važnosti za buduću iskorištenost kapaciteta terminala. Upravo iz navedenog razloga metodologijom je omogućen poticajni model regulatornog računa, kojem se operatoru terminala uz određene preduvjete omogućuje povrat uloženi sredstava tijekom dužeg vremenskog razdoblja, s ciljem postizanja konkurentnih i ujednačenih tarifa. Međutim, potrebno je naglasiti da u slučaju nedovoljnog interesa i zakupa kapaciteta tijekom Open Season postupka, i to ispod određene granice, neće biti moguće postići navedene ciljeve u pogledu tarifa te istovremeno osigurati zadovoljavajuću stopu povrata operatoru terminala, odnosno strateškim investitorima. Dodatno, s ciljem omogućavanja cjelokupnog postupka provedbe Open Season postupka i dugoročnog ugovaranja kapaciteta terminala, te konačnog donošenja tarifa za korištenje usluga terminala, HERA je Metodologijom predvidjela mogućnost donošenja indikativne tarife, i prije donošenja propisanih tarifa. Pri tome naglašavamo da će prethodna provedba Open Season postupka predstavljati garanciju isplativosti projekta, mjeru otklanjanja rizika od neiskorištenog kapaciteta, te pozitivnog budućeg utjecaja na cijenu korištenja kako terminala, tako i plinske transportne infrastrukture.</p> <p>U pogledu tarifa za evakuaciju (transport plina s terminala), HERA će pravovremeno provesti potrebne izmjene Metodologije utvrđivanja iznosa tarifnih stavki za transport plina, s ciljem osiguranja najmanje moguće cijene korištenja plinske infrastrukture te sprečavanja eventualne gradnje kapaciteta koji ne bi bio iskorišten.</p> <p>Potencijalni utjecaj državnih/EU subvencija obuhvaćen je kroz izračun dozvoljenog prihoda, i to na način da amortizacija reguliranih sredstava ne uključuje amortizaciju bespovratno dobivenih sredstava te da se vrijednost reguliranih sredstava smanjuje za bespovratno dobivena sredstva kojima se financira razvoj terminala za UPP.</p> <p>HERA napominje da će se opravdana razina troška najma, odnosno kapitalnih troškova u slučaju kupnje FSRU-a, sagledavati i odobravati kroz odluku o iznosu tarifnih stavki. Naime, Metodologija daje okvir i način izračuna pojedinih komponenata dozvoljenog prihoda i tarifnih stavki, dok će se analiza opravdanosti pojedinih troškova provoditi po podnošenju zahtjeva za iznos tarifnih stavki.</p> <p>HERA prihvaća prijedlog uvođenja valute EUR, odnosno propisivanja tarife izražene u eurima. Pri tome napominjemo da će se izračun svih elemenata dozvoljenog prihoda, kao i revizija dozvoljenog prihoda i utvrđivanje ostvarenog prihoda, provoditi u kunama, a s obzirom na zakonske odredbe koje definiraju da se iznosi u poslovnim knjigama, godišnjim financijskim izvještajima i druge financijske informacije, koje predstavljaju osnovu svih informacija koje se dostavljaju HERA-i, izražavaju se u kunama.</p> <p>Predloženo odmicanje od izričaja „ugovoreni kapacitet na godišnjoj razini“, s ciljem da usluge imaju nižu cijenu ako su ugovorene u okviru godišnje ili višegodišnje aukcije, odnosno višu ako su ugovorene na mjesečnim aukcijama operatora terminala za UPP, upravo se postize načinom izračuna tarifnih stavki za osnovne usluge terminala za UPP na godišnjoj razini sukladno Metodologije, te primjenom koeficijenta za ugovoreni SPU i koeficijenta za ugovorenu osnovnu uslugu na mjesečnoj razini ili na dnevnoj razini.</p> <p>Dodatne usluge, kao što su Reloading, Cargo transshipment, Bunkering services (trucks, bunker/feeder vessels), bit će obuhvaćene cjenikom nestandardnih usluga, što će biti definirano Pravilima korištenja terminala za UPP. Također, istim Pravilima definirat će se Boil-off, kao i način nadoknade istoga.</p>
Članak 3.		HERA je izvršila izmjene u definiciji referentne kamatne stope, a s obzirom na novu kategorizaciju kamata na kredite Hrvatske narodne banke. Referentna kamatna stopa definirana je kao "prosječna kamatna stopa kreditnih institucija na dugoročne kunske kredite veće od 7,5 milijuna kuna, s valutnom klauzulom u eurima, odobrene nefinancijskim društvima u Republici Hrvatskoj u posljednjih 12 mjeseci, prema podacima Hrvatske narodne banke".
Članak 7.	ES predlažu nomotehničke izmjene u potpisu formule za podjelu ostvarenih ušteda. Osim toga, napominje se da su indeksi upitni.	HERA uvažava primjedbe vezane za indekse, te je s ciljem izbjegavanja nejasnoća iz članka brisana formula, a postupanje je detaljnije objašnjeno novim tekstom članka.
Članak 9.	ES predlažu izmjenu formule za izračun dozvoljenog prihoda, na način da se dodaju dva nova elementa, i to: - planirani povrat na radni kapital - dopunski prihod koji nije namijenjen sufinanciranju dijela investicijskih troškova	HERA uvažava primjedbu vezanu za indekse, te su u tom smislu izvršene potrebne korekcije (primjedba se odnosi na prijevod metodologije na engleski jezik, dok u izvornom obliku metodologije nema navedene navedene pogreške).
Članak 10.	ES predlaže izmjene u dijelu OPEX-a, i to: - da se navedu specifični troškovi vezani na FSRU koji se smatraju opravdanim OPEX-om (troškovi najma broda, jamstva, troškovi tegljenja) - izmjene u dijelu neopravdanih troškova (izuzimanje troškova reprezentacije vezanih za FSRU) - podjela OPEX-a na kontrolirane i nekontrolirane troškove, te vezana izmjena cijelih stavaka 5., 6. i 9.	HERA uvažava navedene prijedloge, no u Metodologiji nisu izvršene izmjene jer: - opravdanost specifičnih troškova vezanih za FSRU HERA će razmatrati tijekom analize zahtjeva za iznos tarifnih stavki, a Metodologijom u ovom trenutku isto nije moguće propisati s obzirom da konačno tehničko rješenje terminala još nije definirano, - troškove reprezentacije vezane za FSRU nije moguće izuzeti iz neopravdanih troškova, jer HERA smatra da isti ne smiju biti sastavni dio regulirane tarife za korištenje terminala, kao i da svi operatori plinske infrastrukture u RH trebaju imati isti regulatorni tretman u pogledu izuzimanja neopravdanih troškova - definiranje i podjelu OPEX-a na kontrolirane i nekontrolirane troškove HERA će izvršiti naknadno, istovremeno u svim tarifnim metodologijama za korištenje plinske infrastrukture, a nakon završetka projekta "Optimizacije metodologija za utvrđivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina, transport plina i skladištenje plina u dijelu regulacije operativnih troškova" koji HERA na temelju predmeta nabave planira završiti do rujna 2016.
Članak 11.	Navodi se da u predmetnu amortizaciju, obzirom da se u Prvoj fazi projekta radi o najmu FSRU, može ući samo amortizacija vezana uz kategoriju postrojenja i opreme na kopnu (jetty). Također, kod razvoja Druge faze projekta, terminal na kopnu, a koji će također koristiti ista već djelomično amortizirana postrojenja, isto je potrebno uzeti u obzir.	Navedeno je u skladu s Metodologijom, jer se predmetna amortizacija koja ulazi u izračun dozvoljenog prihoda izračunava na temelju utvrđenih reguliranih sredstava kojima se smatra dugotrajna materijalna i nematerijalna imovina u uporabi, koja je u funkciji terminala za UPP, uz prethodno umanjeno za bespovratno dobivena sredstva kojima se financira razvoj terminala za UPP. Dakle, imovina u pripremi nije dio reguliranih sredstava, a također i eventualna imovina stavljena u uporabu, a koja nije u funkciji terminala, neće biti dio reguliranih sredstava.
Članak 12.	ES predlaže sljedeće izmjene u izračunu planiranog prinosa na regulirana sredstva: - na način da je ukupni prihod zbroj svih prinosa na svako sredstvo pojedinačno (te sve vezane izmjene daljnjih formula) - da se vrijednost pojedinog reguliranog sredstva kao osnova za izračun prinosa uzima s početka regulacijske godine, a ne prosjek u regulacijskoj godini (i sve vezane izmjene daljnjih formula) - stopu povrata koja je za svako pojedino sredstvo jednaka zbroju WACC-a i premije na WACC određene za pojedino sredstvo. Za nove investicije ES predlaže se 10 godina konstantne premije na WACC. Za predloženu premiju ES daje primjer Francuske i Italije u kojima NRA potiče nove investicije s mogućnošću odobravanja privremenih premija na WACC (FRA 2% konstantno + 2% na 10 god, za nove investicije u LNG terminal; ITA 2% na 16 god, za izgradnju novog ili 30% povećanje kapaciteta postojećeg terminala)	HERA prihvaća prijedlog uvođenja premije na WACC (premiya za dodatni rizik u izračunu stope povrata na vlasnički kapital - za detaljniji opis vidi članak 14.) s ciljem poticanja pojedinih rizičnijih investicija u terminal za UPP. Metodologija omogućava izračun WACC-a s uključenom premijom odvojeno za pojedina regulirana sredstva, što je propisano člankom 14., stavak 11., te stoga nije bila potrebna izmjena formule u smislu izračuna za svako pojedino sredstvo.
Članak 13.	ES predlaže dopunu stavka 4. na način da se u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne materijalne imovine uključuje sljedeće stavke: - razvojni troškovi prije izgradnje - kapitalni izdaci tijekom izgradnje, za financiranje akvizicije materijalne imovine - troškovi financiranja tijekom izgradnje (kamate i ostale naknade) - prihod na akumulirani unos kapitala od trenutka njihove evidencije - troškovi puštanja u pogon terminala Također, ES predlaže dopunu stavka 5. na način da se u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne nematerijalne imovine uključuje kapitalni izdaci tijekom izgradnje za financiranje nabave nematerijalne imovine.	Vezano za komentar ES da u regulirana sredstva za Prvu fazu projekta – FSRU mogu ući samo one investicije koje su vezane uz tu fazu projekta te biti uključene u model izračuna tarifa, vidjeti 1. odgovor pod člankom 11.
Članak 13.	ES predlaže dopunu stavka 4. na način da se u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne materijalne imovine uključuje sljedeće stavke: - razvojni troškovi prije izgradnje - kapitalni izdaci tijekom izgradnje, za financiranje akvizicije materijalne imovine - troškovi financiranja tijekom izgradnje (kamate i ostale naknade) - prihod na akumulirani unos kapitala od trenutka njihove evidencije - troškovi puštanja u pogon terminala Također, ES predlaže dopunu stavka 5. na način da se u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne nematerijalne imovine uključuje kapitalni izdaci tijekom izgradnje za financiranje nabave nematerijalne imovine.	HERA ne prihvaća prijedlog uključivanja iznosa razvojnih troškova prije izgradnje, kapitalnih izdataka i troškova financiranja tijekom izgradnje, prinosa na akumulirani unos kapitala i troškova puštanja u pogon terminala u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne materijalne imovine, kao niti kapitalnih izdataka tijekom izgradnje u iznos neto knjigovodstvene vrijednosti dugotrajne nematerijalne imovine. Naime, kapitalni izdaci i troškovi tijekom izgradnje kapitaliziraju se i time priznaju kroz vrijednost materijalne i nematerijalne imovine koja u trenutku stavljanja u uporabu predstavlja početnu vrijednost reguliranih sredstava za obavljanje energetske djelatnosti. Osim toga, nejasno je kako bi se sukladno prijedlogu ES operatoru kompenzirala vrijednost navedenih elemenata, s obzirom da tijekom prijev puštanja u rad ne bi bilo korisnika koji predstavljaju izvor prihoda. Nadalje, dodatni poticaji za kompenzaciju troškova financiranja i unosa kapitala omogućeni su uvođenjem novog elementa - premije za dodatni rizik - u izračunu stope povrata na vlasnički kapital, te u tom smislu HERA smatra da bi priznavanje imovine u pripremi predstavljalo dvostruko obračunavanje rizika (double counting).

Članak 39.	ES predlaže korekciju tablice OPEX-a iz Priloga 1. u smislu izbacivanja neopravdanih troškova.	Člankom 10. propisani su neopravdani troškovi, a isti su sastavni dio ostvarenih troškova operatora, u skladu s računom dobiti i gubitka. Kako bi se isti mogli identificirati i umanjiti, te kako bi se mogle izvršiti sve potrebne kontrole i usporedbe, navedeni troškovi trebali biti uključeni u tablicu. Potom se isti troškovi oduzimaju od osnovice za izračun planiranog OPEX-a.
Članak 40.	Isto kao komentar na članak 39.	Vidjeti obrazloženje pod člankom 39.
Članak 41.	Isto kao komentar na članak 39.	Vidjeti obrazloženje pod člankom 39.
Članak 42.	Isto kao komentar na članak 39.	Vidjeti obrazloženje pod člankom 39.
Članak 44.	ES navodi da Metodologija ne daje jasnu orijentaciju ka konkurentnim tarifama te korisnicima, koji trebaju sklopiti višegodišnji ugovor, ne daje sigurnost ujednačenih tarifa kroz trajanje predmetnog ugovora.	Vidjeti obrazloženje pod Načelne primjedbe te pod člancima 16. i 27.
Članak 47.	Isto kao komentar na članak 39.	Vidjeti obrazloženje pod člankom 39.
Članak 50.	ES predlaže se da HERA postupi prema ovom članku, u smislu određivanja utvrditi indikativne prosječne tarife, u svrhu bržeg sagledavanja poslovnih mogućnosti.	HERA planira utvrditi indikativnu prosječnu tarifu i prije podnošenja zahtjeva za određivanje iznosa tarifnih stavki za prihvati i otpremu UPP-a, a po zahtjevu operatora ili samostalno.
PRILOG 1.	Izmjene vezane na predložene izmjene članka 10. (OPEX) Izmjene u terminologiji elemenata WACC-a. Nadalje, ES smatra da je potrebno detaljnije specificirati elemente postrojenja i opreme te alata (razne kategorije i opis elemenata uključenih u svaku kategoriju).	Ne prihvaćaju se izmjene u dijelu OPEX-a, sukladno obrazloženju pod člankom 10. Djelomično se prihvaća izmjena terminologije elemenata WACC-a (levered). Elementi postrojenja i opreme te alati, kao kategorije materijalne imovine, razrađeni su načelno, u skladu s ostalim tarifnim metodologijama. HERA smatra da nije potrebno detaljnije specificirati iste kategorije, posebno uzevši u obzir da detaljna tehnička specifikacija još nije definirana. U tom smislu, s obzirom na specifičnost opreme terminala za UPP, HERA je prihvatila prijedlog mogućeg određivanja vijeka uporabe i kraćeg od 20 godina za pojedinu specifičnu dugotrajnu materijalnu imovinu iz kategorije postrojenja i opreme te izvršila potrebne izmjene članka 11.
PRILOG 2.	ES predlaže izmjene/dopune Tablice 2, Tablice 3. i Tablice 4. sukladno komentaru uz članak 25. u smislu načina iskazivanja tarifnih stavki (jedinice).	Vidjeti obrazloženje pod člankom 25.